

af, hvad han siger, men i Konklusionen ikke kan være enig med ham. Saaledes er det ogsaa gaaet i Dag. Jeg kan være enig med ham i Meget, enig med ham, naar han talte om, hvad der havde været Grundlovs-givernes Mening, ligesom jeg ogsaa var enig med ham, naar han saa stærkt gjorde gjældende, at enhver rettænkende Mand maatte indrømme, at Valgtryk ikke burde øves, og at der burde gøres Alt, hvad der kunde gøres, for at forebygge det. Men jeg blev ikke enig med ham i det Resultat, hvortil han kom, og for at begrunde dette, maa det være mig tilladt at faste Blikket lidt tilbage paa de 40 Aar, hvori vi have levet under en fri Forfatning. Jeg vil da her tillade mig at sige, at min Mening er, at de Forventninger, hvormed de Mænd, der gav os Grundloven, og hvormed hele Folket hilse den nye Forfatning, ikke kunne siges virkelig at være blevne opfyldte. Det kan ikke siges, at Forfatningen har bragt det danske Folk den store og rige Lykke, som man dengang ventede. Jeg tror, at det tildeels ligger deri, at Danmark havde det Uheld, at Grundloven, Forfatningen, blev given i en politisk stormfuld Tid, ikke i en rolig Tid, og at man følte sig fristet til at lade sig paavirke af Forholdene i fremmede Lande i Stedet for at bygge videre paa den Basis, man havde. Hvis man i Stedet for at følge det engelske Mønster ved Udarbejdelsen af Forfatningen og saa dog gaa videre med Hensyn til Valgretten end i den engelske Ordning, havde arbejdet paa den Basis, vi havde i Valgloven til Stændersforsamlingerne, og udvidet denne i Frihedens Aand, saa havde man faaet et Grundlag, hvorpaa man med noget Haab kunde have bygget videre til virkelig Lykke for Folket. Jeg mener, at det, vi først og fremmest maa se hen til, naar der er Tale om et Forfatningsliv i Folket, er, om det kan fremme Folkets Lykke, saa at det kan leve et frit, kraftigt og dygtigt Liv, trods alle dem, som ville angribe Folket. Og det maa siges, desværre er man endnu ikke naaet dertil, og vi blive nødt til at indrømme, at om det end har været Grundlovs-givernes Mening, at Bælgerne skulde være frie, selvstændige Mænd, der skulde staa ved deres Stemmegivning, saa vide vi jo desværre, at der øves Valgtryk, og at det ikke er gaaet saaledes, som Grundlovs-giverne havde ventet. Men man nødes vel til at indrømme, at det aldrig har været Grundlovs-givernes Mening, at de, som sidde paa Thinge, skulde staa som to skarpt adskilte Partier i saa stærk Modsatning til hinanden, at Modsatningen gaar videre ud og stensynlig deler Folket i

to fjendtlige Leire. Derfor maa man indrømme, at Tilstanden i vort Folk i de 40 Aar ikke har været en saadan, som de Mænd ventede, der have givet Forfatningen. Jeg vil imidlertid sige, at jeg ikke ser saa overordentligt mørkt paa dette Forhold i det Hele, fordi jeg indrømmer, at 40 Aar kun ere et kort Tidsrum i et Folks Liv; i et Folks Liv maa der regnes med Aarhundreder. Derfor mener jeg, at de 40 Aar, der ere gaaede, kun ere Barndomsperioden i Folkets Friheds Liv, derfor er det, om jeg saa maa sige, en Børnesygdoms Periode, som vi ere i Færd med at gennemgaa. Men netop derfor mener jeg, at naar der skal være Tale om at gøre Noget for at raade Bød paa de Mangler, man saaledes har faaet Die for, gjælder det om at mindes, at det er en Sygdomstilstand i et Folk, naar der findes en saadan Splid og Strid i det, som nu, og saa maa man være taalmodig, og ikke alene taalmodig men ogsaa forsigtig med de Midler man vil anvende. Det gjælder om nøie at overveie, hvilke Forandringer man vil indføre, det gjælder om ikke at gøre Nogetsomhelst forhastet, det gjælder om at bruge saadanne Midler, der virkelig kunne føre til et Resultat. Naar jeg nu ser paa det Forslag, som her foreligger, forekommer det mig for det Første ikke tilstrækkelig overveiet, saaledes at jeg maatte sige, at det vilde være forhastet, om man allerede nu endelig vilde vedtage det. Jeg har en varm Sympathi for Indførelsen af hemmelig Afstemning, som et af de Midler, der kunde bidrage til at føre os ind i bedre Tilstande. Men derfor bliver det alligevel et Spørgsmaal, om jeg kan være med til at stemme for, at indføre det alene uden i Følge med andre Forandringer. Det er nemlig mig klart, at selv om hemmelig Afstemning blev indført, kom vi derfor ikke ud over Valgtryk, maatte vilde det hjælpe lidt paa dette Forhold, men ikke helt hæve det, og den hemmelige Afstemning alene vil ikke kunne afhjælpe de mange andre Mangler, som findes ved vort Forfatningsliv. Skulde der altsaa for Dieblikket gøres Forandring, saa mener jeg rigtig nok, at man bør tage under omhyggelig Overveelse, om der ikke er Aaledning til at gøre langt mere indgribende og omfattende Forandringer, og jeg er fuldstændig enig med den ærede Minister, naar han gjør gjældende, at det, som der kunde være Tale om at indføre, er Valg i større Valgkredsse og efter Forholdstalsvalgmetoden. Til det ærede Die Medlem for 11te Kreds (Th. Nielsen) vil jeg tillade mig at sige, at for mig staar det rigtig nok saaledes, at der ogsaa fra Venstres Standpunkt kunde være Aaledning til at tage